

PORTA (4) *sb f*

Teksty nie oznaczają ó.

sg G porty (3). ◊ A portę (1). ◊ [L porcie. ◊ pl G port.]

Sł stp notuje, Cn brak, Linde także XVIII w.

1. [Wejście, brama; przen [porta – brana BartBydg; – brama albo brana, wrota Mącz 313c; – brama, wrota, drzwi Calep; brama, brana, brona miejska; drzwi – porta Cn]:

Wyrażenia: »porta niebieska«: [kościół] kołące do wżyfłkich porth niebiefłkich/ y wzywa wżyfłkich świętych/ áby byli przyczynczami przed Mágefłtatem Bołkim zá tym chorym LGranWarszZwierc 1577/70.

»porta piekielna«: Tá iedná lámá [stolica apostolska] zołtála/ y będzie trwác aż do końca światá/ á porty y mocy piekielne nigdy iey nie przemogą. WujPosN 1584 I 261 (Linde).

a. *Furta klasztorna*: Thedy on chlopyásztek powstawsy byegło do porty szvkayacz matky szwey ŻywEufr 92; A tedy iefły by go [gościá] znała moze do porthy wpufłczicz. StatNorb 50v; A ma fie wíftregacz tho [lege: tha] czo v porthi fthoy aby niepułczala nikogo dla ktorego by zelzenie albo przikrołcz iaka mogła fie fłacz konwenthovy StatNorb 51v; A ieflyby fmiała fporty vynidz duphaiącz vapellacyą ma bicz miana za zbiega. StatNorb 89v, 29v, 50v, 51,51v, 63v, 71v, 101v, 114.]

2. *Miejsce przebywania władcy tureckiego* (4) : pothym poczaly panowye poznawacz yego [hospodara Ziemi Mołdawskiej], Ze poczanł byl obyawyacz fzwoye chytrołczy, y nyechczyal nykogo slvchacz Alye pothayemnye wewłzem dawał znacž na porthe od wfłch stron LibLeg 6/191.

Wyrażenia: »porta cesarska« (1): Ofádzenie Porthy Cefarłkiey. BielSpr 51v.

»osadzenie (a zamknienie) porty« (3): WSzyłtká moc y fprawá Rycyrlka v Thurkow zależy ná ofadzeniu á zámknieniu Porty/ ludem Rycyrlkim zdrowia Cefarłkiego/ thák w ciągnieniu iáko ná mieyfcu BielSpr 51v, 51v, 52v.

Synonimy: 1. brona, drzwi, forta, wrota.